
Model d'examen

Llengua i Literatura Catalanes II

S'especifiquen en blau els blocs de contingut de la matriu d'especificacions de la matèria de Llengua Catalana i Literatura II.

OPCIÓ A

Llegeix atentament el text i respon les qüestions formulades

El 1916, un any més tard que Albert Einstein publicués la seva famosa teoria general de la relativitat, el geni va predir que, segons els càlculs de la seva pròpia teoria, havien d'existir per força les ones gravitatòries. De la mateixa manera que una pedra llançada a una bassa genera ones d'aigua, tot cos en moviment, va dir Einstein, ha de provocar distorsions, ones, en el teixit espai-temps. Mentre que les ones electromagnètiques, de so i d'aigua viatgen per l'espai, les ones gravitatòries són ones del propi teixit espai-temps.

Einstein va predir aquest fenomen però també va assegurar que mai seríem capaços de detectar-lo. Aquí és on es va equivocar. LIGO, un observatori construït expressament per detectar ones gravitatòries i operatiu des del 2002, ha fet la seva feina. Concretament, ha detectat les ones activades per una col·lisió que va ocórrer fa 1.300 milions d'anys entre dos forats negres que eren 29 i 36 cops més grans que el Sol.

[...] La descoberta marcarà un abans i un després en l'estudi de l'univers. Fins ara, tot el que han après els científics sobre l'univers, tot, ha estat gràcies a la llum i a altres ones de l'espectre electromagnètic, com els rajos X o els gamma. Les ones ens porten informació. Tot el que veiem amb els ulls o amb els nostres estrís són ones electromagnètiques que han estat viatjant fins arribar als nostres sensors biològics o tecnològics. Ara t'estan donant informació dient-te que tens una pantalla al davant i et donen informació quan et diuen que el sol i les estrelles són allà brillant al cel; i informen als astrònoms i astrofísics sobre la distància que ens separa dels llunyans objectes o successos dels quals provenen, de què estan fets, on són, com es mouen, com i quan xoquen o exploten i fins i tot si tenen a prop un forat negre, una regió immensa de l'espai que ens és invisible perquè té tanta gravetat que s'empassa les ones electromagnètiques. No ens poden arribar. Si aprenem a analitzar les ones gravitatòries, podrem «veure» noves realitats on la llum ens deixa a les fosques. A més, el canal d'informació no només és nou sinó també més nítid. A diferència de les ones de llum, les gravitatòries no es distorsionen ni s'alteren quan interaccionen amb la matèria a mida que avancen per l'espai, i per tant poden carregar informació «pura» sobre els objectes i els esdeveniments que les van originar. Tot moviment genera ones gravitatòries, però perquè puguin ser mínimament detectables ha d'haver-hi grans cataclismes estel·lars, esdeveniments d'una pirotècnia energètica brutal. Per exemple, el xoc entre dos forats negres o una supernova, que és l'explosió d'una estrella gran.

Astrid Bierge, *El Temps* (fragment, 11/02/16)

1. Posa un títol a aquest text. Raona'l (màxim 3 línies) (1 punt) (Bloc 2, llegir i escriure).
2. Indica quina és l'estructura del text (1 punt) (Bloc 2, llegir i escriure).
3. Explica el significat de les paraules subratllades al text (1 punt) (Bloc 3, coneixement de la llengua).
4. Explica quina és, per a l'autora, la conseqüència més important de la descoberta reportada (màxim 10 línies) (1 punt) (Bloc 2).
5. «La descoberta marcarà un abans i un després en l'estudi de l'univers». Creus que aquestes descobertes tenen repercussió en la quotidianitat diària? Exposa la teva opinió amb arguments concrets i precisos (màxim 20 línies) (2 punts) (Bloc 2).
6. La situació sociolingüística actual de la llengua catalana (2 punts) (Bloc 3, coneixement de la llengua).
7. La literatura de postguerra: la narrativa de Mercè Rodoreda (2 punts) (Bloc 4, Educació literària).

OPCIÓ B

Llegeix atentament el text i respon les qüestions formulades

La primera vegada que els senyorets van venir va ser a començaments de la primavera, poc després d'haver-se casat. A ell ja el coneixia. L'havia vist dues vegades: quan va venir a mirar la finca per comprar-la, i una altra vegada quan va venir a veure com anaven les reformes que feia fer. Aquesta segona vegada em va dir que se'm quedava, que ja li anava bé com a jardiner. Havien fet el viatge de nuvis per l'estranger i van fer una passada curta per aquí. Moltes passejades i estones al mirador guaitant l'anar i el venir de les onades i el cel amb tot el que s'hi belluga i ben al costat un de l'altre i de vegades abraçats. Si era de dia, quan m'acostava, tossia per avisar-los, i encara que no és cap pecat que dos casats s'abracin pensava que els molestaria que els veiés. La Quima, la cuinera, ja va venir aquells dies. Després van agafar el costum de llogar-la per la temporada, perquè la cuinera que tenien a Barcelona a l'estiu anava a veure la família. La Quima em feia explicar tot el que feien pel jardí i jo li feia explicar tot el que feien per la casa perquè ella sabia moltes coses per la Miranda, una de les cambres, que era del Brasil. Aquesta Miranda duia un vestit negre, tan estret per tot el cos, que el tenia prim com una serp, que més li hauria valgut anar sense. I un davantall, de punta, petit com la mà. I es feia dir sí senyor. Ara que no em podia explicar molt perquè passava poc. De vegades, el senyoret Francesc posava una oliva a la boca de la senyoreta Rosamaria, i ell l'agafava amb les dentetes... Ell, es veu que n'estava com boig. La Quima em va dir que quan la Miranda li ho explicava, ella, la Miranda, que més aviat era de color de pegadolça,* es tornava blanca. D'enveja, deia la Quima. Es veu que aquestes del Brasil són així.

Mercè Rodoreda, *Jardí vora el mar* (fragment)

*Pegadolça: regalèssia

1. Posa un títol a aquest text. Raona'l. (màxim 3 línies) (1 punt) (Bloc 2, [llegir i escriure](#))
2. Explica el significat de les paraules subratllades al text. (1 punt) (Bloc 2, [llegir i escriure](#))
3. Assenyala una metàfora i una comparació que apareguin al text. (1 punt) (Bloc 3, [Coneixement de la llengua](#))
4. El narrador deixa entreveure l'actitud de la Quima envers la Miranda. Explica, amb arguments concrets i precisos, quina és aquesta actitud i com és la relació que creus que s'estableix entre les dues dones. (màxim 10 línies) (1 punt) (Bloc 2)
5. «Es veu que aquestes del Brasil són així». Es tracta d'una argumentació justificada o és més bé un prejudici infundat? Respon la pregunta i expressa la teva opinió sobre els estereotips amb arguments concrets i precisos. (màxim 20 línies) (2 punts) (Bloc 2)
6. Definició de «conflicte lingüístic» i processos de substitució lingüística. (2 punts) (Bloc 3, [Coneixement de la llengua](#))
7. La narrativa de postguerra: Llorenç Villalonga. (2 punts) (Bloc 4, [Educació literària](#))